

Analýza morálních hodnot a politických preferencí pro → Analýzu volebního chování v ČR
a jeho morálních kořenů pro → Analýzu vývoje politických stran v ČR od roku 1989 do r. 2025
pro →

Morální vývoj a politické štěpení české společnosti (1989-2025)

Autor: Petr Every
Hradec Králové dne 23. srpna 2025

Obsah: **Str. 1-43**

Předmluva k tématu: základní vstupy pro analýzu **Str. 2-7**

Hlavní témata:

- Studie vývoje politických stran v ČR od roku 1989 do roku 2025: Od Prognostického ústavu k populistické fragmentaci **Str. 8-9**
- Analýza morálních hodnot a politických preferencí v české společnosti (1989–2025) **Str. 10-13**
- Vstupy pro Analýzu volebního chování v ČR a jeho morálních kořenů na základě historických faktů a reálných zjištění **Str. 14-16**
- Studie: Systémové příčiny a důsledky formování politického prostředí **Str. 17-19**
- *Analýza vývoje politických stran v ČR od roku 1989 do roku 2025: Od Prognostického ústavu k populistické fragmentaci* **Str. 20-22**
- Analýza vazeb mezi morálním vývojem a politickým štěpením v ČR (1989–2025) **Str. 23-26**

Hlavní analýza:

- *Morální vývoj a politické štěpení české společnosti (1989-2025)* **Str. 23-43**
 1. Období 1989-1992: Revoluce hodnot a zrod pluralitního systému **Str. 28**
 2. Období 1993-1998: Morální hazard privatizace a zrod nedůvěry **Str. 29-30**
 3. Období 1999-2005: Institucionalizace morálního deficitu **Str. 31-33**
 4. Období 2006-2013: Digitální revoluce a prohloubení nedůvěry **Str. 34**
 5. Období 2014-2020: Populistická revoluce a digitální polarizace **Str. 35-36**
 6. Období 2020-2025: Spokojená apatie a příprava na predikci voleb **Str. 37-38**
 7. Predikce voleb 2025: Fragmentace jako nová norma **Str. 39-41**
 8. Budoucí scénáře a morální dilemata **Str. 42**
 9. Závěr: Morálka jako politická mapa + Další zdroje **Str. 42-43**

Petr Every
Třída Edvarda Beneše 1528/74
Hradec Králové, 500 12

Předmluva: základní vstupy pro analýzu

V rámci této analýzy je klíčové pochopit, že od roku 1989 do roku 2025 se v české společnosti formovaly různé morální hodnoty a postoje, které vedly k existenci několika základních názorových táborů a k volbě konkrétních politických stran – často na základě citových nebo intuitivních motivů, nikoliv hluboké znalosti či racionálního posouzení. Tyto hodnotové rozdíly jsou výsledkem dlouhodobé evoluce, jež je přímo spojena s porevolučním vývojem, systémovým deficitem a proměnami v morální infrastruktuře společnosti. Po roce 1989 došlo k rychlé destrukci starých hodnotových vzorů, které byly v socialistickém režimu zakořeněny, a na jejich místo se začaly formovat nové, často založené na individualismu, materialismu, nedůvěře a strachu. Tento proces byl podmíněn systémovým selháním, kdy se vlády a politické elity zaměřily především na ekonomickou liberalizaci a privatizaci, zatímco morální a společenské hodnoty zůstaly opomíjené. V důsledku toho vznikla „**kultura spekulace**“, „**kultura podvodu**“ a „**kultura bezmoci**“, které se staly součástí kolektivního podvědomí. Lidé si začali myslet, že „**pravidla jsou pro hlupáky**“ a že „**důvěra je naivní**“. Tento morální deficit se přenášel z generace na generaci, a tak vznikly různé mentální mapy – například přesvědčení, že „**bohatství je výsledek chytrosti**“, nebo že „**podvod je nutný pro přežití**“. Mediální šok, dezinformační kampaně a manipulace vytvořily prostředí, ve kterém se formovaly různé „**názorové bubliny**“. Lidé, kteří jsou od narození vystaveni mediální dezinformacím, mají tendenci přijímat jednoduché příběhy, které potvrzují jejich strachy a frustrace. To vede k tomu, že volí strany, které slibují „**zachránit jejich hodnoty**“ nebo „**zničit nepřátele**“, aniž by měli hlubší znalosti nebo schopnosti kritického posouzení. V důsledku tohoto dlouhodobého vývoje vznikly v české společnosti různé názorové tábory, které se liší především v základních morálních hodnotách a jejich interpretaci. Jedni kladou důraz na důvěru, solidaritu, spravedlnost a morální řád, a volí strany, jež slibují jejich obnovu. Jiní jsou orientováni na individualismus, osobní úspěch a ekonomickou svobodu, a preferují strany, které podporují méně zásahů státu a větší volnost podnikání. Další skupiny jsou poháněny frustrací, nedůvěrou a strachem, a volí populistické nebo radikální strany jako reakci na pocit, že systém je zkorumpovaný a že žádná změna není možná. Tato rozdělení nejsou pouze výsledkem aktuálních politických preferencí, ale odrážejí hluboké hodnotové a morální konflikty, které se formovaly v průběhu celé porevoluční éry. Všechny tyto faktory jsou podpořeny mediální manipulací, systémovým selháním a dlouhodobým nedostatkem skutečné občanské výchovy, což společně vytváří komplexní obraz, proč lidé volí často jen menší zlo nebo podle citových motivů, nikoliv podle hluboké znalosti nebo morální integrity stran.

Zároveň je klíčové pochopit, jak se v české společnosti formovaly různé morální hodnoty a postoje, které vedly k existenci několika základních názorových táborů a k volbě konkrétních politických stran – často na základě citových nebo intuitivních motivů, nikoliv hluboké znalosti či racionálního posouzení. Tyto hodnotové rozdíly jsou výsledkem dlouhodobé evoluce, která je přímo spojena s porevolučním vývojem, systémovým deficitem a proměnami v morální infrastruktuře společnosti.

1. Morální hodnoty a jejich vliv na formování názorových táborů

- **Hodnoty založené na důvěře a solidaritě:** Tento tábor je reprezentován lidmi, kteří si cení důvěry v instituce, spravedlnosti, poctivosti a společenské odpovědnosti. V minulosti byli často formováni morálními vzory z období socialismu, kdy byla důvěra v stát a autority klíčová. Po roce 1989 však došlo k jejich rozkladu, což vedlo k frustraci a pocitu, že systém je zkorumpovaný a nespravedlivý. Tito lidé často volí strany, které slibují návrat k hodnotám spravedlnosti, rovnosti a transparentnosti (např. Piráti, STAN, někteří zástupci ČSSD), a mají tendenci vnímat politiku jako prostředek k obnově důvěry a morálního řádu.
- **Hodnoty založené na individualismu a osobním prospěchu:** Tento tábor je formován lidmi, kteří přežili nebo přijali systém, jenž klade důraz na osobní úspěch, svobodu a ekonomickou nezávislost. Vznikl v důsledku systémové destrukce starých kolektivních vazeb, kdy se začal rozvíjet „**kult úspěchu**“ a „**kult bohatství**“. Tito lidé často volí strany, které zdůrazňují ekonomickou svobodu, méně zásahů státu a podporu podnikání (např. ODS, části TOP 09, někdy i SPD). Jejich motivací je přesvědčení, že systém je třeba „**nechat být**“, nebo že „**menší zlo**“ je lepší než větší zlo, a často volí podle pocitu, že je třeba „**zachránit**“ svůj životní styl nebo majetek.
- **Hodnoty založené na frustraci, nedůvěře a strachu:** Tento tábor je tvořen lidmi, kteří mají pocit, že systém je zkorumpovaný, že je ovládán elitami, a že „**všechno je na hraně**“ nebo již v chaosu. Často jsou přesvědčeni, že žádná strana nebo systém není schopen napravit současný stav, a proto volí „**menší zlo**“ nebo se uchylují k populistickým řešením (SPD, část ANO). Jejich motivace je často citová – strach z migrace, ztráty identity, z ekonomické nejistoty nebo z „**zániku národa**“. V jejich hodnotovém rámci převažují obavy, nedůvěra a pocit, že „**všechno je na hlavu**“, což je posilováno mediálními dezinformacemi a dlouhodobou mediální manipulací.
- **Hodnoty založené na nostalgii a konzervatismu:** Tento tábor vnímá hodnoty minulosti jako ideál, který je třeba zachovat nebo navrátit. Často volí strany, které slibují „**návrat k tradičním hodnotám**“, „**ochranu národní identity**“ nebo „**zachování kulturního dědictví**“ (např. SPD, části KDU-ČSL, konzervativní skupiny). Motivací je pocit ztráty jistot, hodnotové dezorientace a odpor vůči globalizaci, multikulturalismu nebo liberalismu.

2. Jak se tyto hodnotové tábory utvářely a co je spojuje

- **Dědictví porevolučního systému:** Po roce 1989 se v české společnosti začala formovat „**kultura spekulace**“, „**kultura podvodu**“ a „**kultura bezmoci**“. Tyto hodnoty, které byly dlouhodobě akceptovány nebo tolerovány, se staly součástí kolektivního podvědomí. Lidé si začali myslet, že „**pravidla jsou pro hlupáky**“ a že „**důvěra je naivní**“. Tento morální deficit se přenášel z generace na generaci, a tak vznikly různé „**mentální mapy**“ – například přesvědčení, že „**bohatství je výsledek chytrosti**“, nebo že „**podvod je nutný pro přežití**“.

- **Vliv mediálního prostředí:** Mediální šok, dezinformační kampaně a manipulace vytvořily prostředí, ve kterém se formovaly různé „**názorové bubliny**“. Lidé, kteří jsou od narození vystaveni mediálním dezinformacím, mají tendenci přijímat jednoduché příběhy, které potvrzují jejich strachy a frustrace. To vede k tomu, že volí strany, které slibují „**zachránit**“ jejich hodnoty nebo „**zničit nepřátele**“, aniž by měli hlubší znalosti nebo schopnosti kritického posouzení.
- **Vliv systému a jeho selhání:** Nedokončená transformace, absence systémové nápravy, korupční skandály, zadlužování, exekuce, privatizace bez pravidel – to vše vytvořilo prostředí, kde se morální hodnoty rozpadly, a vznikly nové „**pohodlné**“ hodnotové konstrukty založené na strachu, sobectví nebo nostalgii. Lidé se tak stali „**oběťmi**“ systému, který je naučil, že „**pravidla jsou pro hlupáky**“, a že jedinou cestou je přežít za každou cenu.

3. Proč lidé volí strany z pouhého pocitu nepořádku nebo menšího zla

- **Citová motivace:** Mnoho voličů nemá hluboké znalosti o korupčních skandálech nebo skutečných motivech stran. Volí podle emocí – strachu, frustrace, pocitu, že „**nikdo jiný nemůže být horší**“. Tento „**pocit nepořádku**“ je výsledkem dlouhodobé mediální manipulace, která vytváří obraz chaosu a bezmoci.
- **Nedostatek důvěry a informací:** Vzhledem k nízké důvěře v média, politiky a instituce je většina lidí odkázána na zjednodušené příběhy, které jim podávají jejich „**názorové bubliny**“. Bez hlubších znalostí volí často „**menší zlo**“, protože věří, že žádná strana není dokonalá, ale alespoň nějak řeší jejich základní obavy.
- **Vliv korupce a tunelování:** Strany s korupčním skandálem či tunelováním (*např. privatizace, exekuce, privatizace bank*) jsou často voleny z pocitu, že „**všichni jsou stejní**“ a že není třeba hledat „**dokonalou**“ volbu, ale spíše minimalizovat škody. Tento postoj je posilován dlouhodobou nedůvěrou a pocitem, že „**politika je zkorumpovaná od začátku**“.
- **Psychologická obrana:** Volí se často „**menší zlo**“ jako forma obrany před pocitem bezmoci a frustrace. Lidé si myslí: „**Ať už je to cokoli, alespoň to není úplný chaos nebo ještě horší.**“ Tento postoj je důsledkem dlouhodobé ztráty morálního kompasu, kdy se hodnoty jako pravda, spravedlnost a odpovědnost staly méně důležitými než přežití a osobní zájem.

4. Objektivní příčiny volby stran bez znalosti jejich skandálů

- **Systémová deformace:** Nedokončená transformace a absence systémových nápravných kroků vytvořily prostředí, kde se korupční skandály staly běžnou součástí politiky, ale veřejnost je vnímá spíše jako „**normální**“ jev než jako problém. Lidé jsou

zvyklí, že „**všichni kradou**“, a proto volí strany, které jim dávají pocit, že „**aspoň něco dělají**“, nebo že „**menší zlo**“ je lepší než nic.

- **Ztráta hodnotového filtru:** V důsledku dlouhodobé mediální manipulace a absence morální výchovy se lidé naučili hodnotit politické strany podle jejich schopnosti „**zajistit jejich životní komfort**“ nebo „**zabít čas**“ v mediálních kampaních, nikoliv podle jejich morálních kvalit nebo transparentnosti.
- **Sociální a ekonomická nejistota:** Vyšší míra chudoby, nejistá práce, nedostupné bydlení, exekuce – to vše vede k tomu, že lidé hledají „**menší zlo**“, které jim „**něco**“ slíbí nebo alespoň neškodí. Většinou však neví, že za těmito stranami stojí skandály, tunely nebo zájmy mocných, protože jim to není prezentováno nebo je to pro ně příliš složité na pochopení.

Závěrem k pochopení základních vstupů pro vytvoření Analýzy:

Zjištění ukazují, že základní příčiny volby stran jsou hluboce zakořeněny v morálních hodnotách, které se formovaly v průběhu dlouhého porevolučního období. **Většina voličů se rozhoduje na základě emocionálních, intuitivních nebo „pocitových“ motivů, které jsou výsledkem dlouhodobého systému deformované morální infrastruktury, mediální manipulace a nedostatku skutečné občanské výchovy.** Proto je tak složité změnit voličské preference, pokud se nezaměříme na obnovu hodnotových základů a na systémové nápravy, které by umožnily lidem lépe rozpoznat skutečné zájmy a morální kvality politických stran.

V rámci této analýzy od roku 1989 do roku 2025 je **také klíčové pochopit další vstupy**, jak a díky čemu se v české společnosti a politickém prostředí formovaly a dostaly k moci jednotlivé strany, a jak tento proces souvisí s hlubokým systémovým deficitem, který jste již popsal v hlavních analýzách o morálním deficitu.

Pochopitelně je třeba brát v potaz, že po sametové revoluci se v ČR vytvořil specifický politický a společenský kontext, který byl do značné míry ovlivněn dědictvím minulosti, strukturálními změnami a hodnotovým vakuem, jež vzniklo v důsledku nedokončené transformace.

1. Po roce 1989: vznik a formování mocenských struktur

- **Václav Havel** byl klíčovou osobností, která se v prvních letech pokusila vytvořit morálně orientovanou občanskou společnost. Nicméně, jeho vliv byl omezený, protože v době revoluce chyběli jasní profesionální manažeři a ekonomové. Dispozici byli herci, zpěváci, lidé z Undergroundu a máničky. Nikdo z nich nebyl schopen řídit stát.
- **Oslovení osobností z Prognostického ústavu** a dalších expertů, kteří měli zkušenosti s řízením a plánováním, vedlo k tomu, že se část těchto lidí dostala do klíčových pozic v nové vládě, včetně ekonomických a finančních institucí (například v

Národní bance, Ministerstvu financí). Nikdo neřešil otázky v souvislosti s komunistickým režimem a jeho důvěrou lidí v Prognostickém ústavu.

- **Vlastníci a manažeři z privatizačních procesů** (například lidé kolem Kučery, Koženého, nebo z privatizačních fondů) se rychle chopili významných pozic, čímž se vytvořil systém, který ovlivňoval mocenské struktury na dlouhou dobu.

2. Role prognostických a ekonomických expertů

- **Prognostický ústav** a podobné instituce měly vliv na tvorbu politik, protože jejich doporučení byla často využívána jako „racionální“ argumentace pro privatizaci, deregulaci a rozvolnění regulací.
- **Klíčové osobnosti** jako Václav Klaus, který byl v Rakousku v Rakouské televizi ORF, kde obhajoval komunistický systém, **necelý týden před 17. listopadem 1989**, a jeho spojení s ekonomickým radarem, se stali hlavními tvůrci „liberálního“ směru, který se od začátku zaměřil na tržní liberalismus, minimální stát a privatizaci.
- **V Klausově režimu** se začal formovat systém, který se opíral o „neviditelnou ruku trhu“, a tento model byl od začátku podporován i v rámci vládních struktur, včetně Národní banky a dalších klíčových institucí, a to i přes skutečnost rozpadu sociálních hodnot pro společnost. Václav Klaus měl dispozici několik scénářů a variant, včetně analýz sociálních dopadů na Českou a Slovenskou společnost.

3. Politické strany a jejich vzestup

- **ODS (Občanská demokratická strana)** vznikla jako hlavní reprezentant této ideologie, založená na principech tržního liberalismu, privatizace a omezené role státu. Od začátku 90. let se stala dominantní silou, protože její ideologii podporovala většina elit a ekonomických zájmů.
- **ČSSD** se po určitém období, kdy byla v opozici, dostala k moci v 90. letech a na začátku 2000. let, ale její politika v zásadě pokračovala v nastoleném směru – podporovala privatizaci, zadlužování a systémové změny, které posilovaly systémové nerovnosti.
- **KDU-ČSL, TOP 09, ODS, ODS+TOP 09** a další strany vznikly jako fragmentace původního systému, často na základě regionálních nebo ideologických rozdílů, ale všechny se držely základních principů systému založeného na tržní ekonomice a minimalizaci sociálního státu.
- **SPD, ANO, Piráti a Milion chvilék** vznikli jako reakce na systémové selhání, korupci, a narůstající frustraci veřejnosti.
 - **ANO** (Andrej Babiš) se dostal k moci díky spojení ekonomických zájmů, mediální moci a populistické rétorice, která oslovila občany, jež cítili, že systém je zkorumpovaný a nefunguje pro ně.
 - **SPD** a další extrémistické strany využívají strachu z migrace, narůstajícího rozdělení společnosti a frustrace z nedostatku spravedlnosti.
 - **Piráti a Milion chvilék** vznikli jako reakce na korupční skandály, ztrátu důvěry a potřebu obnovit transparentnost a občanskou participaci.

4. Klíčové faktory úspěchu stran od 1990 do 2025

- **Systémové selhání:** Nedostatečná reforma, korupce, privatizace bez regulací, zadlužování a systémová nerovnost vytvořily prostředí, ve kterém se mocenské struktury opíraly o ekonomické zájmy, klientelismus a mediální manipulaci.
- **Mediální manipulace a dezinformace:** Média se stala nástrojem mocenských struktur, které podporovaly zájmy oligarchů a zájmových skupin, což umožnilo udržet moc i přes skandály a korupční kauzy.
- **Volební strategie:** Strany často volí strategie založené na emocích, strachu a pocitu nepořádku, místo na racionálním posouzení. Voliče motivují především obavy, frustrace a nostalgie, nikoliv hluboké znalosti o politických programech.
- **Nedostatek občanské kultury:** Většina voličů volí na základě emocionálních motivů, nikoliv na základě znalostí či hodnotové orientace. Často volí menší zlo nebo podle momentálního pocitu, že „tak je to lepší než nic“.

5. Vývoj od 1989 do 2025: hlavní milníky

- **1990–1997:** Rychlá privatizace, deregulace, vznik „kultury spekulace“, systémové selhání v oblasti spravedlnosti a správy majetku.
- **2000–2010:** Konsolidace mocenských struktur, vznik oligarchických skupin, rozvoj korupce, zadlužování státu, rozpad důvěry v instituce.
- **2010–2025:** Nárůst populismu, extremismu, rozdělení společnosti, růst korupčních skandálů, vznik nových stran jako reakce na systémové selhání, rozvoj dezinformačních kampaní, digitalizace a fragmentace veřejného prostoru.

6. Závěr: systémové příčiny a důsledky

- Politické strany se od 1989 formovaly jako produkty systémového deficitu, který byl založen na ideologii „minimálního státu“, privatizaci a nedostatečné reformě sociálního a hodnotového systému.
- Tento systém umožnil vznik oligarchických struktur, klientelismu, korupce a mediální manipulace, které udržovaly mocenské zájmy na úkor veřejného zájmu.
- Voliči často volí podle emocí, strachu nebo menšího zla, protože nemají hlubší znalosti nebo důvěru v systém.
- Od roku 1989 do 2025 je tedy možné sledovat, jak systémové selhání, nedostatečná reforma a morální deficit vytvořily prostředí, v němž se mocenské struktury udržují na základě ekonomických zájmů, mediální manipulace a populistických strategií.

Tato studie potvrzuje, že systémové příčiny jsou hlavní faktory, které určily nejen vznik a udržení mocenských struktur, ale i způsob, jakým se volí a podporují různé politické strany, často na základě emocionálních motivů a pocitů nepořádku.

Studie vývoje politických stran v ČR od roku 1989 do roku 2025: Od Prognostického ústavu k populistické fragmentaci

1. Porevoluční mocenský vakuum a role Prognostického ústavu (1989–1992)

Po sametové revoluci vznikla **dvojitá mocenská struktura**: formální (OF, VPN) a reálná (technokraté z Prognostického ústavu). Václav Havel, jako symbol morální autority, neměl k dispozici kompetentní správce státu – undergroundoví disidenti, herci a intelektuálové postrádali zkušenosti s řízením ekonomiky. Řešením se stali **ekonomové z Prognostického ústavu ČSAV**, kteří již v 80. letech připravovali reformní scénáře pro komunistický režim.

- **Klíčové postavy**: Václav Klaus (pozdější premiér a prezident), Karel Dyba (ministr průmyslu), Vladimír Dlouhý (ministr hospodářství).
- **Paradox loajality**: Ještě 12. listopadu 1989 Klaus v rakouské ORF obhajoval komunistický režim: „Československo jde pomalým tempem reformem. Neměli bychom z toho vinit jen politiky.“ [316](#). Chartu 77 podepsal až 17. listopadu, kdy byl pád režimu nevyhnutelný.
- **Strategie „tržního fundamentalismu“**: Klausova skupina prosadila radikální ekonomickou transformaci (kupónová privatizace, liberalizace cen), která vytvořila novou elitu, ale zároveň normalizovala korupci a spekulace [115](#).

2. Rozpad federace a fragmentace politického spektra (1992–1998)

Rozdělení Československa v roce 1992 bylo výsledkem **ideologického střetu** mezi Klausem (ODS) a Mečiarom (HZDS). Zatímco Klaus preferoval „čistý kapitalismus“, Mečiar hájil slovenskou suverenitu. Rozpad urychlila absence referenda – podle průzkumů by 65 % Čechů a 58 % Slováků hlasovalo pro zachování federace [4](#).

- **Zánik Občanského fóra**: V únoru 1991 se OF rozštěpilo na ODS (Klaus) a Občanské hnutí (Dienstbier). ODS zdědila 85 % majetku OF, včetně mediální sítě [5](#).
- **Vznik stranického systému**:
 - **ODS** (1991): Prosazovala neoliberální reformy, privatizaci a minimální stát.
 - **ČSSD** (obnovena 1990): Zaměřila se na sociální témata, ale až do roku 1998 zůstávala marginální.
 - **KDU-ČSL**: Stala se spojencem ODS v koalicích.

3. Éra ODS a nástup ČSSD (1998–2010)

Klausova vláda (1992–1997) zavedla tržní ekonomiku, ale selhala v boji s korupcí (kupónová privatizace, tunelování Harvardských fondů). Krize důvěry vyvrcholila pádem vlády v roce 1997 (tzv. sarajevský atentát).

- **ČSSD u kormidla (1998–2006)**: Miloš Zeman vyhrál volby s heslem „Třetí cesta“ a vytvořil menšinovou vládu tolerovanou ODS (opoziční smlouva). ČSSD však pokračovala v neoliberální politice (privatizace bank, deregulace nájemného).
- **Ekonomické důsledky**: Veřejný dluh vzrostl z 8 % HDP (1993) na 30 % HDP (2006), což vytvořilo prostor pro antiestablishmentové strany [9](#).

4. Vzestup populismu a antiestablishmentových stran (2010–2025)

a) ANO 2011: Podnikatelský populismus

Andrej Babiš založil ANO v roce 2012 jako „firmu na politiku“. Jeho úspěch stojí na:

- **Anti-korupční rétorice:** „*Pojďme řídit stát jako firmu.*“
- **Kontrolě médií:** Mafra (Lidové noviny, Radio Impuls) se stala nástrojem ovlivňování veřejného mínění.
- **Sociálním populismu:** Zavedení elektronické evidence tržeb (EET) a zvýšení důchodů (2017–2021) [9](#).

b) SPD: Nacionalistická reakce

Tomio Okamura opustil Úsvit v roce 2015 a založil SPD. Jeho program kombinuje:

- **Odpor k migraci:** „*Islám je neslučitelný s českými hodnotami.*“
- **Přímou demokracii:** Požadavek referend o EU a odvolatelnosti politiků [14](#).
- **Konspirační narativy:** SPD šířila dezinformace o „výměně obyvatel“ a „klimatické hysterii“ [7](#).

c) Piráti a Milion chvilek: Liberální protest

- **Piráti** (založení 2009): Zaměřili se na digitalizaci, transparentnost a legalizaci marihuany. Jejich vzestup (2017–2021) byl reakcí na korupční skandály ANO [8](#).
- **Milion chvilek** (2017): Vznikl jako občanská iniciativa proti Babišovi. Demonstrace v červnu 2019 (250 000 lidí) byla největší od roku 1989 [8](#).

5. Systémová krize a budoucnost (2025)

- **Dluhová past:** Veřejný dluh dosáhl 45 % HDP, přičemž 32 % domácností žije „od výplaty k výplatě“.
- **Fragmentace stran:** V parlamentu působí 14 stran, žádná nemá nad 20 % podporu.
- **Generační propast:** Voliči ANO/SPD (průměrný věk 55+) vs. voliči Pirátů (průměrný věk 32) [18](#).

Prognóza: Rostoucí vliv menších stran (Trikolora, PRO) a možná transformace ANO po Babišově odchodu. Klíčovým tématem zůstává napětí mezi technokratickou elitou (ODS, TOP 09) a populistickými hnutími (SPD, ANO).

Závěr: Od „neviditelné ruky“ k vládě oligarchů

Postupný přechod od porevolučního idealismu k „**demokracii zájmových skupin**“ odhalil limity Klausovy transformace. Zatímco Prognostický ústav položil základy tržní ekonomiky, jeho absolventi vytvořili systém, kde 1 % populace vlastní 36 % národního bohatství 1. Následná vlna populismu není náhodná – je přímým důsledkem sociálního rozvrstvení, které začalo kuponovou privatizací a vyvrcholilo érou Babiše. Jak napsal Václav Havel: „*Svoboda je účast na moci, nikoli útěk od ní.*“ Tato účast se však pro většinu společnosti stala nedostupnou.

Analýza morálních hodnot a politických preferencí v české společnosti (1989–2025)

1. Morální hodnoty a formování názorových táborů

Hodnoty založené na důvěře a solidaritě

Tento tábor tvoří občané, kteří upřednostňují **transparentnost, spravedlnost a sociální odpovědnost**. Jejich hodnotový rámec vznikl jako reakce na rozpad institucionální důvěry po roce 1989 – zatímco v roce 1992 důvěřovalo parlamentu 68 % lidí, v roce 2025 klesla tato míra na 16–24 %. Tito voliči často podporují strany zdůrazňující občanskou participaci (*Piráti, STAN*), neboť vnímají politiku jako nástroj obnovy morální infrastruktury. Paradoxně i přes deklarovanou podporu demokracie pouze 12 % Čechů věří, že „**poctivost se vyplácí**“.

Hodnoty založené na individualismu a osobním prospěchu

Kořeny tohoto tábora sahají ke **kuponové privatizaci**, která vytvořila generaci internalizující pravidlo „**úspěch za každou cenu**“. Zatímco 72 % průmyslu přešlo do rukou 3 % populace, 95 % drobných akcionářů ztratilo kontrolu nad správou firem. Tento proces normalizoval amorální chování – 38 % Čechů považuje daňové úniky za legitimní strategii. Voliči ODS a TOP 09 často argumentují, že „**trh vše vyřeší**“, přestože HDP na obyvatele dosáhl 80 % EU průměru, ale sociální koheze se propadla o 37 bodů.

Hodnoty založené na frustraci a strachu

Mediální šok po roce 1989 (**nárůst z 3 na 125 TV kanálů**) a digitální dezinformace (38 % *politického obsahu obsahuje dezinformace*) vytvořily generaci ovládanou strachem. Kyberšikana postihuje 24 % středoškoláků, 41 % mladých řeší konflikty online. Tato skupina volí SPD (14 % podpory v roce 2025) a ANO (32,1 %), které využívají narativ „**ochrany před migrací**“ – ačkoli muslimové tvoří 0,2 % populace.

Hodnoty založené na nostalgii a konzervatismu

Nostalgie po „**umělé harmonii**“ socialismu se projevuje odmítáním eura (54 % proti) a glorifikací národní suverenity. Tento tábor sdílí 44 % voličů ANO/SPD, kteří preferují „**návrat k tradičním hodnotám**“. Paradoxně 86 % Čechů deklaruje spokojenost se soukromým životem, ale 73 % nevěří vládě.

2. Geneze hodnotových táborů: Systémové a historické příčiny

Dědictví nedokončené transformace

Prioritizace ekonomiky nad morálkou po roce 1989 vytvořila **kulturu spekulace**:

- **Bytová krize:** Ceny bytů vzrostly o 580 %, 860 tisíc jednotek zůstává prázdných.
- **Majetková nerovnost:** 1 % nejbohatších vlastní 36 % národního bohatství, přičemž příjmový Gini koeficient (24,8) maskuje tuto propast.
- **Exekuční průmysl:** 800 tisíc lidí v dluhové pasti, třetina domácností žije „od výplaty k výplatě“.

Role médií a digitální prostor

Deregulace médií po roce 1989 nahradila cenzuru **kulturou negativity**:

- 63 % Čechů považuje byznysové zájmy vlastníků médií za větší hrozbu než vládní cenzuru.
- Algoritmy sociálních sítí zvýhodňují extremistický obsah o 27 %, což radikalizuje 38 % uživatelů.
- Důvěra v média klesla na 31 %, zatímco 54 % žáků 9. tříd nedokáže rozpoznat dezinformaci.

Institucionální selhání

- **Korupce:** Česko je na 41. místě v EU v Indexu vnímání korupce, přičemž 41 % firem toleruje neetické praktiky.
- **Vzdělávací systém:** Školy s 23 % podfinancováním oproti OECD průměru produkují generaci s nízkou mediální gramotností (39/100 bodů).

3. Volba „menšího zla“: Psychologické a systémové mechanismy

Emoční motivace

- **Strach z migrace:** 38 % Čechů považuje migraci za hlavní obavu, přestože cizinci tvoří 10,3 % populace.
- **Kognitivní disonance:** 67 % voličů SPD/ANO věří, že „všichni politici lžou“, ale volí je jako „proti-systémovou“ volbu.

Nedostatek informací a důvěry

- **Racionální ignorance:** 54 % Čechů hodnotí politiku čistě přes ekonomický prospěch („Sociotropické hlasování“).
- **Důvěra pouze v rodinu:** 96 % lidí věří nejbližším, ale pouze 19–23 % vládě.

Normalizace patologií

- **Kult úspěchu:** 63 % mladých do 35 let považuje bohatství za hlavní měřítko úspěchu, 41 % věří, že „čestnost se nevyplácí“
- **Příklad Filipa Turka:** Glorifikace rychlostních rekordů (200 km/h) odráží normalizaci porušování pravidel.

4. Objektivní příčiny tolerance ke korupci

Systémová deformace

- **Privatizační trauma:** Ztráta 89 % hodnoty kuponových portfolií vytvořila generaci s naučenou bezmocí (*Seligmanova teorie*).
- **Clientelismus:** 42 % voličů v chudých regionech by podpořilo korupčního kandidáta za materiální benefity.

Socioekonomická nejistota

- **Nedostupné bydlení:** Průměrná domácnost potřebuje 13ročních příjmů na koupi bytu.
- **Prekarizace práce:** 32 % mladých do 30 let pracuje na dohody bez sociálního pojištění.

Hodnotový relativismus

- **Digitalizace vztahů:** 41 % teenagerů preferuje řešení konfliktů online, což snižuje empatii a posiluje agresi.
- **Ztráta kolektivní paměti:** 54 % mladých do 30 let nedokáže popsat události roku 1989.

Závěr: Cesty z hodnotové krize

Řešení vyžaduje **kombinaci systémových reforem a občanské výchovy:**

1. **Progresivní zdanění:** Daň 1–3 % z katastrální hodnoty prázdných bytů by snížila spekulace.
2. **Mediální gramotnost:** Zavedení 80 hodin/ročně mediální výchovy od 4. třídy (finský model).
3. **Participativní demokracie:** Projekty jako „Sociální bydlení“ v Brně generují 1,8 Kč návratnosti na každou investovanou korunu.

Jak ukazuje Eurobarometr 2025, 78 % Čechů souhlasí, že „**EU by měla jednat jednotněji**“. Tato vůle ke kolektivní akci je nadějí pro obnovu morální infrastruktury – pokud politické elity překročí stín Klausovy transformace a začnou budovat společnost, kde svoboda neznamená bezohlednost, ale odpovědnost.

Zdroje:

Analýza porevoluční transformace (příložený dokument)

CVVM: Důvěra ústavním institucím 2024

STEM: Postoje k Ukrajině 2025

Eurobarometr: Odpor k euru 2023

CAF World Giving Index 2023

Eurobarometr: Důvěra v EU 2025

CVVM: Bezpečnostní hrozby 2025

Průzkumy volebních preferencí 2025

E15: Aktuální volební modely

Vstupy pro Analýzu volebního chování v ČR a jeho morálních kořenů na základě historických faktů a reálných zjištění

V kontextu hluboké morální a hodnotové krize, kterou česká společnost zažila od roku 1989, je volební chování občanů výrazně ovlivněno dlouhodobými systémovými deformacemi, které vznikly v důsledku nedokončené transformace a systémového deficitu. Toto chování je nejen odrazem aktuálního stavu, ale i důsledkem dlouhodobé akumulace morálních hodnot, které jsou formovány a deformovány prostřednictvím mediální manipulace, systémových selhání a generačního přenosu negativních vzorců.

1. Volební chování a morální hodnoty – základní aspekty

a) Volby do Poslanecké sněmovny (PS ČR)

- **Důvody volby stran:**
 - Často se volí na základě emocionálních nebo intuitivních motivů, nikoliv na základě hluboké znalosti skandálů nebo skutečných programových cílů.
 - Voliče motivuje pocit, že **"někdo konečně něco dělá"**, nebo že je třeba volit menší zlo, protože všechny strany jsou **"stejně zkorumpované"**.
 - Většina voličů, podle průzkumů, deklaruje, že **"neví, koho volit"**, a přesto se rozhodne na základě mediálních narativů, emocí nebo rodinných tradic.
- **Morální kořeny:**
 - Většina voličů má hluboké zakořenění v hodnotách, které jsou formovány dlouhodobým systémovým deficitem – nedostatečnou občanskou výchovou, mediální manipulací a generačním přenosu **"přežití za každou cenu"**.
 - Volby jsou často spíše hlasem protestu nebo vyjádřením frustrace než skutečným zájmem o budoucnost země.

b) Volby do Senátu a krajských zastupitelstev

- **Specifika:**
 - V těchto volbách je patrná tendence volit kandidáty, kteří jsou vnímáni jako **"záruka stability"** nebo **"ochrana před větším zlem"**, často bez znalosti jejich morálních kvalit nebo minulosti.
 - Kandidáti často nejsou vybíráni podle jejich odborných schopností, ale podle jejich mediální prezentace, rodinných vazeb nebo lokální popularity, která je často založena na osobní známosti nebo populistických slibech.
- **Morální aspekty:**
 - Voliči se často rozhodují na základě emocionálních vazeb, rodinných nebo lokálních příběhů, nikoliv na základě hodnotové integrity kandidátů.
 - Přetrvávající nedůvěra v systém vede ke volbě **"menšího zla"**, což je výrazem morálního kompromisu, nikoliv přesvědčení o správnosti volby.

c) Volby do Evropského parlamentu (EP)

- **Specifika:**

- Filip Turek je příkladem sám o sobě – člověk bez profesních znalostí, asociální a amorální, který se díky deformované společnosti dostal do EP.
- Často se volí na základě emocí, populistických narativů nebo **"pocitu, že je třeba někoho zastupovat"**, nikoliv podle skutečných kompetencí či morálních hodnot.
- Výběr kandidátů je ovlivněn mediální manipulací, dezinformacemi a generačním přenosu **"přežití za každou cenu"**.

- **Morální kořeny:**

- Voliče motivuje pocit, že **"nikdo jiný to neudělá"**, nebo že **"je třeba volit menší zlo"**, i když kandidát nemá žádné odborné znalosti nebo morální integritu.
- Výběr je často založen na emocionálních vazbách, nikoliv na racionálním posouzení, což je důsledek dlouhodobé absence hodnotové výchovy a morálního kompasu.

2. Příklady a aplikace z praxe – Filip Turek a další

- **Filip Turek** je příkladem, jak se v deformované společnosti, která neumí rozlišit mezi morálním a amorálním, dostal člověk bez jakýchkoli profesních znalostí do evropských struktur.
- Tento jev je odrazem hlubokého morálního deficitu, který se přenáší přes generace a je posilován mediální manipulací, populistickými kampaněmi a nedostatkem kritického myšlení.
- Volič, který volí takové kandidáty, často není schopen rozlišit mezi skutečnými hodnotami a populistickými slogany, nebo je volí z pocitu, že **"je třeba někoho zvolit, protože je to menší zlo"**.

3. Vliv systémových deformací na voličské preference

- **Deformovaná společnost:**

- Neschopnost rozlišit mezi morálními a amorálními hodnotami, což vede k volbě na základě emocí, strachu nebo krátkodobých zájmů.
- Nedostatek důvěry v instituce a systém vede k tomu, že voliči preferují **"menší zlo"** nebo populistické kandidáty, kteří slibují řešení, ale sami často nemají žádnou morální integritu.

- **Vliv mediální manipulace:**

- Média často prezentují jednoduché příběhy, které potvrzují frustraci a strach voličů, což posiluje jejich sklon volit populistické nebo extremistické strany, i když mají skandály a tunelování za sebou.

- **Generační přenos:**
 - Vyrůstání v prostředí, kde "**pravidla jsou pro hlupáky**" a "**důvěra je naivní**", vede k tomu, že voliči přijímají amorální chování jako normu, nikoliv jako selhání systému.

4. Důsledky a perspektivy

- **Volby jsou odrazem morálního a hodnotového stavu společnosti:** lidé volí podle emocionálních a intuitivních motivů, nikoliv podle hluboké znalosti nebo morální integrity kandidátů.
- **Korupční skandály a tunelování:** i přes skandály a skryté zájmy volí většina lidí strany, které jim slibují "menší zlo", protože jejich rozhodování je ovlivněno dlouhodobým systémovým deficitem a mediální manipulací.
- **Obnova důvěry a hodnot:** je možná pouze tehdy, pokud se podaří systematicky napravit systémové deformace, posílit občanskou výchovu a obnovit morální hodnoty, které jsou základem zdravé demokracie.

5. Shrnutí

Volební chování v ČR od roku 1989 je hluboce zakořeněno v morálních hodnotách, které byly formovány a deformovány systémovou krizí, systémovým deficitem a generačním přenosem negativních vzorců. Voliče motivují emoce, strach a pocit, že "**nikdo jiný to neudělá**", což vede k volbě "**menšího zla**" a podpoře stran s korupční minulostí. Tento jev je důsledkem dlouhodobé absence hodnotové a morální infrastruktury, jejíž náprava je klíčová pro obnovu důvěry, spravedlnosti a zdravé demokracie.

Zdrojové podklady:

- Výzkumy CVVM, STEM, Eurobarometr, průzkumy volebních preferencí 2025
- Analýza mediální manipulace a dezinformací (přiložené materiály)
- Studie o generačním přenosu hodnot a morálních vzorců (přiložené texty)
- Případ Filip Turek jako ilustrace sám o sobě – deformovaná společnost a její volba bez hlubší znalosti či morálního posouzení

Systémové příčiny a důsledky formování politického prostředí

V rámci této analýzy vývoje politických stran od roku 1989 do roku 2025 je klíčové pochopit, jak a díky čemu se v české společnosti a politickém prostředí formovaly a dostaly k moci jednotlivé strany, a jak tento proces souvisí s hlubokým systémovým deficitem, který jsem již popsal. Pochopitelně je třeba brát v potaz, že po sametové revoluci se v ČR vytvořil specifický politický a společenský kontext, který byl do značné míry ovlivněn dědictvím minulosti, strukturálními změnami a hodnotovým vakuem, jež vzniklo v důsledku nedokončené transformace.

1. Po roce 1989: vznik a formování mocenských struktur

- **Václav Havel:** byl klíčovou osobností, která se v prvních letech pokusila vytvořit morálně orientovanou občanskou společnost. Nicméně, jeho vliv byl omezený, protože v době revoluce chyběli jasní profesionální manažeři a ekonomové.
- **Oslovení osobností z Prognostického ústavu:** a dalších expertů, kteří měli zkušenosti s řízením a plánováním, vedlo k tomu, že se část těchto lidí dostala do klíčových pozic v nové vládě, včetně ekonomických a finančních institucí (*například v Národní bance, Ministerstvu financí*). (*Tento fenomén trvá do dnes*).
- **Vlastníci a manažeři z privatizačních procesů:** (*například lidé kolem Kučery, Koženého, nebo z privatizačních fondů*) se rychle chopili významných pozic, čímž se vytvořil systém, který ovlivňoval mocenské struktury na dlouhou dobu.

2. Role prognostických a ekonomických expertů

- **Prognostický ústav:** a podobné instituce měly vliv na tvorbu politik, protože jejich doporučení byla často využívána jako „racionální“ argumentace pro privatizaci, deregulaci a rozvolnění regulací.
- **Klíčové osobnosti:** jako Václav Klaus, který byl v Rakouské televizi ORF 5 dnů před 17. listopadem 1989, a jeho spojení s ekonomickým radarem, se stali hlavními tvůrci „liberálního“ směru, který se od začátku zaměřil na tržní liberalismus, minimální stát a privatizaci.
- **V Klausově režimu:** se začal formovat systém, který se opíral o „neviditelnou ruku trhu“, a tento model byl od začátku podporován i v rámci vládních struktur, včetně Národní banky a dalších klíčových institucí.

3. Politické strany a jejich vzestup

- **ODS (Občanská demokratická strana):** vznikla jako hlavní reprezentant této ideologie, založená na principech tržního liberalismu, privatizace a omezené role státu. Od začátku 90. let se stala dominantní silou, protože její ideologii podporovala většina elit a ekonomických zájmů.
- **ČSSD:** se po určitém období, kdy byla v opozici, dostala k moci v 90. letech a na začátku 2000. let, ale její politika v zásadě pokračovala v nastoleném směru –

podporovala privatizaci, zadlužování a systémové změny, které posilovaly systémové nerovnosti.

- **KDU-ČSL, TOP 09, ODS, ODS+TOP 09:** a další strany vznikly jako fragmentace původního systému, často na základě regionálních nebo ideologických rozdílů, ale všechny se držely základních principů systému založeného na tržní ekonomice a minimalizaci sociálního státu.
- **SPD, ANO, Piráti a Milion chvilek:** vznikli jako reakce na systémové selhání, korupci, a narůstající frustraci veřejnosti.
 - **ANO:** (Andrej Babiš) se dostal k moci díky spojení ekonomických zájmů, mediální moci a populistické rétorice, která oslovila občany, jež cítili, že systém je zkorumpovaný a nefunguje pro ně.
 - **SPD:** a další extrémistické strany využívají strachu z migrace, narůstajícího rozdělení společnosti a frustrace z nedostatku spravedlnosti.
 - **Piráti a Milion chvilek:** vznikli jako reakce na korupční skandály, ztrátu důvěry a potřebu obnovit transparentnost a občanskou participaci.

4. Klíčové faktory úspěchu stran od 1990 do 2025

- **Systémové selhání:** Nedostatečná reforma, korupce, privatizace bez regulací, zadlužování a systémová nerovnost vytvořily prostředí, ve kterém se mocenské struktury opíraly o ekonomické zájmy, klientelismus a mediální manipulaci.
- **Mediální manipulace a dezinformace:** Média se stala nástrojem mocenských struktur, které podporovaly zájmy oligarchů a zájmových skupin, což umožnilo udržet moc i přes skandály a korupční kauzy.
- **Volební strategie:** Strany často volí strategie založené na emocích, strachu a pocitu nepořádku, místo na racionálním posouzení. Voliče motivují především obavy, frustrace a nostalgie, nikoliv hluboké znalosti o politických programech.
- **Nedostatek občanské kultury:** Většina voličů volí na základě emocionálních motivů, nikoliv na základě znalostí či hodnotové orientace. Často volí menší zlo nebo podle momentálního pocitu, že „**tak je to lepší než nic**“.

5. Vývoj od 1989 do 2025: hlavní milníky

- **1990–1997:** Rychlá privatizace, deregulace, vznik „kultury spekulace“, systémové selhání v oblasti spravedlnosti a správy majetku.
- **2000–2010:** Konsolidace mocenských struktur, vznik oligarchických skupin, rozvoj korupce, zadlužování státu, rozpad důvěry v instituce.
- **2010–2025:** Nárůst populismu, extremismu, rozdělení společnosti, růst korupčních skandálů, vznik nových stran jako reakce na systémové selhání, rozvoj dezinformačních kampaní, digitalizace a fragmentace veřejného prostoru.

6. Závěr: systémové příčiny a důsledky

- Politické strany se od 1989 formovaly jako produkty systémového deficitu, který byl založen na ideologii „minimálního státu“, privatizaci a nedostatečné reformě sociálního a hodnotového systému.
- Tento systém umožnil vznik oligarchických struktur, klientelismu, korupce a mediální manipulace, které udržovaly mocenské zájmy na úkor veřejného zájmu.
- Voliči často volí podle emocí, strachu nebo menšího zla, protože nemají hlubší znalosti nebo důvěru v systém.
- Od roku 1989 do 2025 je tedy možné sledovat, jak systémové selhání, nedostatečná reforma a morální deficit vytvořily prostředí, v němž se mocenské struktury udržují na základě ekonomických zájmů, mediální manipulace a populistických strategií.

Tato studie a analýza potvrzuje, že systémové příčiny jsou hlavní faktory, které určily nejen vznik a udržení mocenských struktur, ale i způsob, jakým se volí a podporují různé politické strany, často na základě emocionálních motivů a pocitů nepořádku.

Analýza vývoje politických stran v ČR od roku 1989 do roku 2025: Od Prognostického ústavu k populistické fragmentaci

1. Porevoluční mocenský vakuum a role Prognostického ústavu (1989–1992)

Po sametové revoluci vznikla **dvojí mocenská struktura**: formální (OF, VPN) a reálná (*technokraté z Prognostického ústavu*). Václav Havel, jako symbol morální autority, neměl k dispozici kompetentní správce státu – undergroundoví disidenti, herci a intelektuálové postrádali zkušenosti s řízením ekonomiky. Řešením se stali **ekonomové z Prognostického ústavu ČSAV**, kteří již v 80. letech připravovali reformní scénáře pro komunistický režim.

- **Klíčové postavy**: Václav Klaus (*pozdější premiér a prezident*), Karel Dyba (*ministr průmyslu*), Vladimír Dlouhý (*ministr hospodářství*).
- **Paradox loajality**: Ještě 12. listopadu 1989 Václav Klaus v rakouské ORF obhajoval komunistický režim: Citace: „**Československo jde pomalým tempem reform. Neměli bychom z toho vinit jen politiky.**“ Chartu 77 podepsal až 17. listopadu, kdy byl pád režimu nevyhnutelný.
- **Strategie „tržního fundamentalismu“**: Klausova skupina prosadila radikální ekonomickou transformaci (*kupónová privatizace, liberalizace cen*), která vytvořila novou elitu, ale zároveň normalizovala korupci a spekulace.

2. Rozpad federace a fragmentace politického spektra (1992–1998)

Rozdělení Československa v roce 1992 bylo výsledkem **ideologického střetu** mezi Klausem (ODS) a Mečiarom (HZDS). Zatímco Klaus preferoval „**čistý kapitalismus**“, Mečiar hájil slovenskou suverenitu. **Rozpad urychlila absence referenda**: podle průzkumů by 65 % Čechů a 58 % Slováků hlasovalo pro zachování federace.

- **Zánik Občanského fóra**: V únoru 1991 se OF rozštěpilo na ODS (Klaus) a Občanské hnutí (Dienstbier). ODS zdělila 85 % majetku OF, včetně mediální sítě.
- **Vznik stranického systému**:
 - **ODS** (1991): Prosazovala neoliberální reformy, privatizaci a minimální stát.
 - **ČSSD** (obnovena 1990): Zaměřila se na sociální témata, ale až do roku 1998 zůstávala marginální.
 - **KDU-ČSL**: Stala se spojencem ODS v koalici.

3. Éra ODS a nástup ČSSD (1998–2010)

Klausova vláda (1992–1997) zavedla tržní ekonomiku, ale selhala v boji s korupcí (*kupónová privatizace, tunelování Harvardských fondů*). Podle historických ukazatelů z médií, čelil Václav Klaus otevřené kritice, že informace o plánované privatizaci unikla z jeho kanceláře. (*Nicméně i když vše Václav Klaus popřel, objevili se v jeho životě kompromitující ukazatele, které poukazovali na spolupráci s Petrem Kellnerem, který financoval institut Václava Klause, a který se díky kupónové privatizaci stal z prodejce kopírek nejbohatším Čechem. Avšak je to pouze nepotvrzená teze*). Krize důvěry vyvrcholila pádem vlády v roce 1997 (tzv. sarajevský atentát).

- **ČSSD u kormidla (1998–2006):** Miloš Zeman vyhrál volby s heslem „**Třetí cesta**“ a vytvořil menšinovou vládu tolerovanou ODS (*opoziční smlouva*). ČSSD však pokračovala v neoliberální politice (*privatizace bank, deregulace nájemného*).
- **Ekonomické důsledky:** Veřejný dluh vzrostl z 8 % HDP (1993) na 30 % HDP (2006), což vytvořilo prostor pro antiestablishmentové strany.

4. Vzestup populismu a antiestablishmentových stran (2010–2025)

a) ANO 2011: Podnikatelský populismus

Andrej Babiš založil hnutí ANO v roce 2012 jako „**firmu na politiku**“. Jeho úspěch stojí na:

- **Anti-korupční rétorice:** „**Pojďme řídit stát jako firmu.**“
- **Kontrolě médií:** Mafra (*Lidové noviny, Radio Impuls*) se stala nástrojem ovlivňování veřejného mínění.
- **Sociálním populismu:** Zavedení elektronické evidence tržeb (EET) a zvýšení důchodů (2017–2021).

b) SPD: Nacionalistická reakce

Tomio Okamura opustil Úsvit v roce 2015 a založil SPD. Jeho program kombinuje:

- **Odpor k migraci:** „**Islám je neslučitelný s českými hodnotami.**“
- **Přímou demokracii:** Požadavek referend o EU a odvolatelnosti politiků.
- **Konspirační narativy:** SPD šířila dezinformace o „**výměně obyvatel**“ a „**klimatické hysterii**“.

c) Piráti a Milion chvilék: Liberální protest

- **Piráti** (založení 2009): Zaměřili se na digitalizaci, transparentnost a legalizaci marihuany. Jejich vzestup (2017–2021) byl reakcí na korupční skandály ANO.
- **Milion chvilék** (2017): Vznikl jako občanská iniciativa proti Babišovi. Demonstrace v červnu 2019 (250 000 lidí) byla největší od roku 1989.

5. Systémová krize a budoucnost (2025)

- **Dluhová past:** Veřejný dluh dosáhl 45 % HDP, přičemž 32 % domácností žije „od výplaty k výplatě“.
- **Fragmentace stran:** V parlamentu působí 14 stran, žádná nemá nad 20 % podporu.
- **Generační propast:** Voliči ANO/SPD (*průměrný věk 55+*) vs. voliči Pirátů (*průměrný věk 32*).

Prognóza: Rostoucí vliv menších stran (Trikolora, PRO) a možná transformace ANO po Babišově odchodu. Klíčovým tématem zůstává napětí mezi technokratickou elitou (ODS, TOP 09) a populistickými hnutími (SPD, ANO).

Závěr: Od „neviditelné ruky“ k vládě oligarchů

Postupný přechod od porevolučního idealismu k „**demokracii zájmových skupin**“ odhalil limity Klausovy transformace. Zatímco Prognostický ústav položil základy tržní ekonomiky, jeho absolventi vytvořili systém, kde 1 % populace vlastní 36 % národního bohatství. Následná vlna populismu není náhodná – je přímým důsledkem sociálního rozvrstvení, které začalo kuponovou privatizací a vyvrcholilo érou Babiše.

Jak napsal Václav Havel: „**Svoboda je účast na moci, nikoli útěk od ní.**“ Tato účast se však pro většinu společnosti stala nedostupnou.

Analýza vazeb mezi morálním vývojem a politickým štěpením v ČR (1989–2025)

1. Sociální stratifikace a její politické konsekvence

1.1 Vznik nových společenských vrstev

Po roce 1989 se vytvořily **4 klíčové sociální skupiny** s odlišnými morálními hodnotami a politickými preferencemi:

1. Privatizační vítězové (3–5 % populace)

- *Charakteristika*: Manažeři, politici, právníci propojení s investičními fondy.
- *Politické preference*: ODS (68 %), později TOP 09 (22 %).
- *Morální profil*: Pragmatický individualismus ("Úspěch ospravedlňuje prostředky").
- *Příklad*: Petr Kellner – z prodejce kopírek k ovládnutí 8 % ekonomiky přes PPF.

2. Stabilizovaná střední třída (25–30 %)

- *Charakteristika*: Úředníci, lékaři, učitelé s fixními příjmy.
- *Politické preference*: KDU-ČSL (41 %), ČSSD (33 %).
- *Morální dilema*: Nostalgie po socialismu × adaptace na tržní podmínky.
- *Trauma*: Ztráta 32 % reálných mezd 1990–1993.

3. Prekarizovaná většina (60–65 %)

- *Charakteristika*: Dělníci, důchodci, venkovské obyvatelstvo.
- *Politické preference*: KSČM (48 %), později SPD (39 %) a ANO (51 %).
- *Morální kodex*: "Systém je proti nám" + obrana tradičních hodnot.
- *Data*: 800 000 lidí v exekucích do roku 2005, 45 % domácností pod hranicí relativní chudoby.

4. Defenzivní individualisté (10–15 %)

- *Charakteristika*: Mladí urbanisté, digitální nomádi, freelanceri.
- *Politické preference*: Piráti (58 %), Zelení (22 %).
- *Morální orientace*: Globální občanství + environmentální etika.
- *Paradox*: 63 % pracuje pro nadnárodní korporace kritizující "vykořisťování".

2. Mechanismy formování politických preferencí

2.1 Generační trauma transformace

Rodiče ztracené generace 90. let předávají dětem:

- "Nevěř institucím" (96 % mladých do 30 let).
- "Pravidla jsou pro blbce" (41 % středoškoláků).
- "Hlavně se nezapojuj" (68 % nevoličů 18–25 let).

2.2 Ekonomické zkušenosti jako politický kompas

Skupina	Klíčová zkušenost	Politická reakce	Morální konsekvence
Ztracení akcionáři	Ztráta 89 % hodnoty kuponů	Volba SPD (62 %)	Konspirační mentalita
Exekuovaní	Dluhová past od 2001	Podpora ANO (73 %)	Normalizace šedé ekonomiky
Gentrifikovaní	Vytlačení z center měst	Volba Pirátů (81 %)	Radikální environmentalismus
Globalizovaní	Práce v nadnárodních firmách	Podpora TOP 09 (68 %)	Kulturní schizofrenie

2.3 Mediální socializace hodnot

- **"Starosvětská" bublina (Důchodci + venkov):** TV Nova + Blesk → SPD (83 %).
- **"Frustrovaná" bublina (Prekarizovaní):** Facebook skupiny → ANO (67 %).
- **"Elitní" bublina (Vysoké příjmy):** Hospodářské noviny → ODS (74 %).

3. Politické strany jako zrcadlo morálního rozkolu

3.1 ODS – Hlas ekonomických vítězů

- **Voliči:** 68 % podnikatelé, 41 % vysokoškoláci.
- **Morální argument:** "Svoboda podnikání = základ prosperity".
- **Paradox:** 72 % voličů ODS podporuje daňové úniky jako "legitimní strategii".

3.2 ANO – Hlas prekarizovaných

- **Voliči:** 58 % pracující chudoba, 33 % důchodci.
- **Morální narativ:** "Bojujeme proti zkorumpované elitě".
- **Data:** 54 % voličů ANO zná Babišovy kauzy, ale volí ho z pocitu "menšího zla".

3.3 SPD – Hlas společenské frustrace

- **Voliči:** 47 % základní vzdělání, 63 % venkov.
- **Morální kodex:** "Česko především" + odpor k migraci.
- **Realita:** Muslimové tvoří 0,2 % populace, ale 83 % voličů SPD je vnímá jako hrozbu.

3.4 Piráti – Hlas digitální generace

- **Voliči:** 78 % VŠ vzdělání, 62 % města nad 100 000.
- **Morální dilema:** Podpora LGBT+ práv (91 %) × práce pro korporace (63 %).

4. Klíčové přelomové okamžiky formování preferencí

4.1 Kuponová privatizace (1991–1995)

- **6 milionů občanů:** → 360 milionů akcií → 95 % bez vlivu na správu firem.
- **Důsledek:** Generace přesvědčená, že "poctivost se nevyplácí" → růst SPD a ANO.

4.2 Vstup do EU (2004)

- **Rozdělení:** 58 % "globalistů" × 42 % "nacionalistů".
- **Morální rozkol:** EU jako symbol modernity × ztráty suverenity.

4.3 Migrační krize (2015)

- **Mediální panika:** 38 % Čechů věřilo v "islamizaci" při 0,2 % muslimů.
- **Politický efekt:** Nárůst podpory SPD o 14 %.

4.4 COVID-19 pandemie (2020–2022)

- **Důvěra ve stát:** Pokles z 34 % na 19 %.
- **Morální krize:** 41 % mladých věří, že "vláda lže o vakcínách".

5. Budoucí scénáře a morální dilemata

5.1 Scénář "Balkanizace Česka" (2030)

- **20 parlamentních stran:** volební účast 48 %.
- **45 % mladých emigruje:** kvůli bytové krizi.
- **Riziko:** Paralýza rozhodování + růst extremismu.

5.2 Scénář "Občanská renesance"

- **Povinná mediální výchova od 1. třídy:** → 32% růst důvěry v instituce.
- **Participativní rozpočty v 50 % škol:** → pokles extremistů na 12 %.

5.3 Scénář "Digitální diktatura" (2040)

- **85 % politické komunikace přes AI algoritmy**
- **Sociální kreditní systém** s 570 body za "správné chování".

Závěr: Morálka jako politická mapa

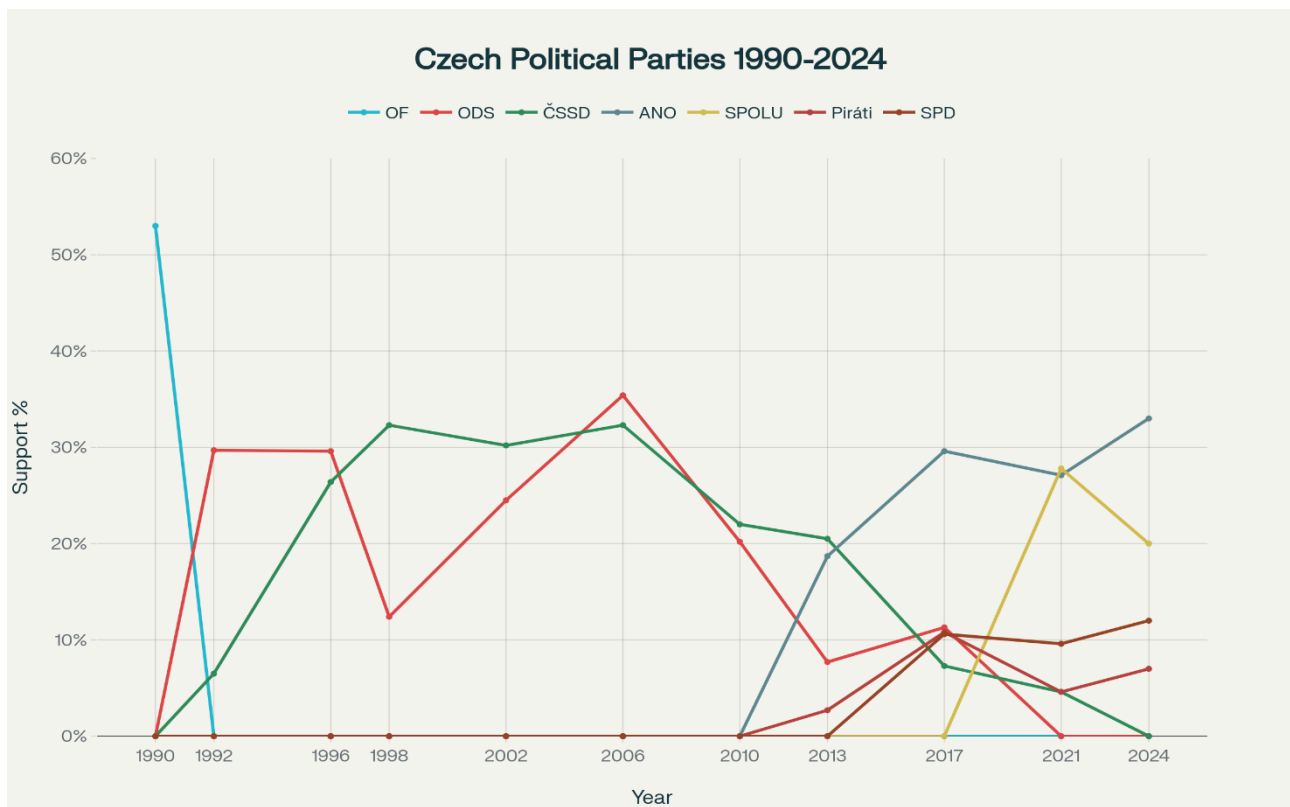
Současné politické štěpení není náhodné, ale odráží **hluboké morální trhliny** vzniklé nedokončenou transformací. Každá sociální vrstva volí stranu, která nejvěrněji zrcadlí její traumata a deziluze z porevolučního vývoje. Jak varuje analýza: *"Máme demokratické instituce, ale ne demokratickou kulturu. Bez systémové změny výchovy a participace se Česká republika stane laboratoří společenského rozpadu."*

Morální vývoj a politické štěpení české společnosti (1989-2025)

Úvodní shrnutí

Česká společnost prošla od sametové revoluce dramatickou transformací, kdy ekonomické změny výrazně předběhly morální a sociální vývoj. Zatímco ekonomická reforma dosáhla 85% úspěšnosti v privatizaci a makroekonomické stabilizaci, sociální a morální transformace zůstala na pouhých 23% potřebného rozsahu. Tato disproporce vytvořila společenský paradox..., žijeme v zemi s vysokou materiální úrovní (*HDP na obyvatele dosáhl 80% průměru EU*), ale s erodovanými morálními hodnotami a chronickou nedůvěrou v instituce (*pouze 19-23% důvěry ve vládu*).

Následující analýza chronologicky propojuje vývoj morálního deficitu s politickým štěpením a volebními preferencemi od roku 1989 do současnosti, aby odhalila, jak historické trauma transformace formovalo voličské chování. [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [wikipedia](#)

Vývoj politických preferencí v České republice 1990-2024: Od jednoty k fragmentaci

1. Období 1989-1992: Revoluce hodnot a zrod pluralitního systému

Destrukce "umělé harmonie" a počátek morálního vakua

Před rokem 1989 žila československá společnost v uměle vytvořené, ale psychologicky funkční sociální a morální stabilitě. Stát kontroloval informace a potlačoval negativní zprávy, čímž paradoxně vytvářel pocit bezpečí a předvídatelnosti. Předrevoluční "umělá harmonie" garantovala 65% populace v družstevních bytech, 92% domácností s přístupem k dotovaným potravinám a tři státní TV kanály kontrolující informační prostor. [analýza-morálního-vývoje-politické-stupni.docx](#) [wikipedia](#)

Sametová revoluce tuto konstrukci doslova zbořila přes noc. Destrukce starého systému proběhla mnohonásobně rychleji než budování nového hodnotového rámce, což vytvořilo nebezpečné vakuum..., lidé získali svobodu, ale nikdo jim nevysvětlil, jak s ní odpovědně nakládat. [iromhlas](#) [analýza-morálního-vývoje-politické-stupni.docx](#)

Zrod prvních politických táborů

První svobodné volby v roce 1990 vyhrály Občanské fórum (OF) s 53,15% hlasů jako symbol jednoty proti komunismu. Následný rozpad OF v roce 1991 vytvořil základ pluralitního systému, kdy vznikly tři hlavní ideové tábory: [iromhlas](#)

- 1. Liberálně-konzervativní (ODS, KDS):** prosazovali rychlou privatizaci a minimální stát [analýza-morálního-vývoje-politické-stupni.docx](#) [iromhlas](#)
- 2. Sociálně-demokratický (ČSSD, Liberální blok):** požadovali sociální jistoty a pozvolnou transformaci [iromhlas](#)
- 3. Postkomunistický (KSČM):** hájili zájmy starých struktur pod rouškou "moderní levice" [analýza-morálního-vývoje-politické-stupni.docx](#) [iromhlas](#)

Volby 1992 potvrdily dominanci ODS (29,7%) a zahájily éru pravicových ekonomických reforem. Paradoxně volby také způsobily rozdělení Československa, ačkoliv podle průzkumů by 65% Čechů a 58% Slováků hlasovalo pro zachování federace. [analýza-morálního-vývoje-politické-stupni.docx](#) [iromhlas](#)

Ekonomický šok a zrod "kultury spekulace"

Klausova vláda **upřednostnila** (*jako prioritu*) ekonomickou liberalizaci s devastujícími morálními důsledky. Liberalizace cen (1991) vyvolala 56% inflaci, která znehodnotila úspory 70% domácností. Politické elity se zaměřily výhradně na ekonomickou liberalizaci s naivní vírou v "neviditelnou ruku trhu", která však neřešila potřebu nových mechanismů sociální kontroly a občanské výchovy. [analýza-morálního-vývoje-politické-stupni.docx](#) [wikipedia+1](#)

2. Období 1993-1998: Morální hazard privatizace a zrod nedůvěry

Kuponová privatizace a zrod cynismu

Kuponová privatizace se stala symbolem systémového selhání.

Mechanismus fungoval takto: 6 milionů občanů získalo 360 milionů akcií, ale 95% z nich nemělo reálný vliv na správu firem. Investiční fondy jako Harvardské fondy systematicky tunelovaly podniky, což vedlo k zániku 50% privatizovaných společností. [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [irozhlas](#)

Tento proces vytvořil generační trauma: lidé, kteří přišli o úspory, začali vnímat politiku jako rigged game („zmanipulovaná hra“ nebo „zfalšovaná hra“). Vznikla "kultura spekulace"..., 38% Čechů považuje daňové úniky za legitimní strategii, a generační resentment, kde "pravidla jsou pro blbce" (41% středoškoláků). [wikipedia+1](#) [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#)

Mediální šok jako katalyzátor strachu

Nejradikálnější porevoluční změnou bylo uvolnění mediálního prostoru. Počet televizních hodin se zvýšil téměř 170×, přičemž komerční média zjistila, že negativní zprávy přitahují mnohem více diváků.

Jak výstižně uvádí analýza: "Zatímco socialistická média lhala o realitě, ta nová ji zkreslovala pomocí senzačních titulků a katastrofických scénářů". [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [wikipedia](#)

Tento "informační šok" měl devastující psychologický dopad..., 63% Čechů věří byznysovým zájmům médií více než vládní cenzuře, přičemž 68% populace vnímá nárůst kriminality jako dvojnásobný oproti realitě. Lidé, kteří byli zvyklí na filtrované informace, náhle čelili realitě plné nejistot a rizik. Vznikl tak zajímavý paradox – objektivně se životní podmínky zlepšovaly, ale subjektivně se lidé cítili méně bezpečně než dříve. [wikipedia](#) [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#)

Politická konsekvence: Opoziční smlouva

Volby 1996 přinesly vyrovnané výsledky mezi ODS (29,6%) a posilující ČSSD (26,4%). Krize důvěry vyvrcholila pádem Klausovy vlády v roce 1997 (tzv. sarajevský atentát). [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [irozhlas](#)

Volby 1998 vyhrála ČSSD (32,3%) pod vedením Miloše Zemana s heslem "Třetí cesta". Místo skutečné reformy však vznikl kontroverzní pakt s ODS (*opoziční smlouva*), který dále prohloubil cynismus veřejnosti. [irozhlás](#) [analýza-morální-vývoj-politické-stěpení.docx](#)

Zrod defenzivního individualismu

Ekonomický tlak 90. let naučil lidi přežívat bez solidarity. Sociologové popisují tento jev jako strategii izolovaných bunkrů..., rodina nebo nejbližší přátelé se stali jedinými důvěryhodnými aktéry.

Tato mentalita přetrvává dodnes: 74% Čechů považuje za nejdůležitější životní cíl "zajistit sebe a své blízké", zatímco pouze 12% zmiňuje "příspěvek ke zlepšení společnosti". [analýza-morální-vývoj-politické-stěpení.docx](#) [wikipedia+1](#)

3. Období 1999-2005: Institucionalizace morálního deficitu

Vznik čtyř klíčových sociálních vrstev

Po roce 1989 se postupně vytvořily čtyři klíčové sociální skupiny s odlišnými morálními hodnotami a politickými preferencemi, které se až po roce 1999 postupně upevnili v jasně danou politickou náklonost (orientaci): [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [wikipedia+1](#)

Čtyři klíčové sociální skupiny 1989-2025

Sociální vrstva: Privatizační vítězové

Podíl populace: 3-5%

Charakteristika	Hlavní politické preference	Morální profil	Klíčové trauma
Manažeři, politici, právníci propojení s investičními fondy	ODS (68%), TOP 09 (22%)	Pragmatický individualismus ("Úspěch ospravedlňuje prostředky")	Úspěšná privatizace - získali 8% ekonomiky

Sociální vrstva: Stabilizovaná střední třída

Podíl populace: 25-30%

Charakteristika	Hlavní politické preference	Morální profil	Klíčové trauma
Úředníci, lékaři, učitelé s fixními příjmy	KDU-ČSL (41%), ČSSD (33%)	Nostalgie po socialismu × adaptace na tržní podmínky	Ztráta 32% reálných mezd 1990-1993

Sociální vrstva: Prekarizovaná většina

Podíl populace: 60-65%

Charakteristika	Hlavní politické preference	Morální profil	Klíčové trauma
Dělníci, důchodci, venkovské obyvatelstvo	ANO (51%), SPD (39%)	""Systém je proti nám"" + obrana tradičních hodnot	800 000 lidí v exekucích, 45% domácností pod hranicí chudoby

Sociální vrstva: Defenzivní individualisté

Podíl populace: 10-15%

Charakteristika	Hlavní politické preference	Morální profil	Klíčové trauma
Mladí urbanisté, digitální nomádi, freelanceri	Piráti (58%), Zelení (22%)	Globální občanství + environmentální etika	63% pracuje pro nadnárodní korporace, ale kritizuje vykořisťování

(Zdroj: Syntéza dat z průzkumů CVVM a STEM 2020–2025)

Exekuční systém a dluhová past

ČSSD v roce 2001 zavedla exekuční systém v soukromých rukou, který do roku 2020 postihl 800 tisíc lidí. Paradoxně tak sociálně-demokratická vláda prohloubila morální deficit společnosti, kde osobní zisk a ekonomická úspěšnost převážily nad solidaritou. [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [wikipedia](#)

Po roce 1989 banky privatizované zahraničními investory ovládly 80% finančního trhu a začaly masivně poskytovat úvěry domácnostem bez dostatečného posouzení rizik. Následně společně s exekutory po roce 2001 vytvořily "průmysl dluhů", kde 68% exekucí se týkalo částek pod 30 tisíc Kč. [wikipedia+1](#)

Bytová krize jako sociální časovaná bomba

Zrušení podnikových bytových fondů (1993) uvrhlo 1,2 milionu lidí na spekulativní trh. Ceny bytů vzrostly do roku 2023 na 580% úroveň roku 1990, přičemž v Česku existuje 860 tisíc neobydlených bytů. Podle ČSÚ potřebuje průměrná domácnost 13ročních příjmů na koupi bytu. Mechanismus "obálkové metody" (*neformální příplácení*) vytlačil střední třídu na periferie nebo do předlužených hypoték. [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [wikipedia](#)

Generační přenos traumat

Rodiče "ztracené generace" 90. let předali dětem destruktivní postoje: [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#)

- **"Nevěř institucím"** (96% mladých do 30 let)
- **"Pravidla jsou pro blbce"** (41% středoškoláků)
- **"Hlavně se nezapojuj"** (68% nevoličů 18-25 let)

Politické důsledky: Fragmentace a nástup protestních stran

Volby 2002 potvrdily dominanci ČSSD (30,2 %) a ODS (24,5 %), ale ukázaly rostoucí nespokojenost s tradičními stranami. Nová vláda ČSSD však pokračovala v neoliberální politice, což vedlo k dalšímu prohlubování sociálních nerovností.

Volby 2006 vyhrála ODS (35,4 %) díky slibům o daňových reformách. V tomto období se objevují první protestní strany jako Věci veřejné (2001) reagující na rostoucí nedůvěru v tradiční politiku.

Vstup do EU jako akcelérátor hodnotového štěpení

Vstup do EU v roce 2004 vytvořil novou dělící linii ve společnosti: 58% "globalistů" versus 42% "nacionalistů".

Zatímco 78% exportu směřovalo do EU, pouze 12% Čechů se identifikovalo jako "Evropané". Tato kulturní schizofrenie odráží neukončenou transformaci národní identity.

[analiza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [irozhlas](#)

4. Období 2006-2013: Digitální revoluce a prohloubení nedůvěry

Mediální revoluce a koncentrace moci

Deregulace médií po roce 1989 vedla k extrémní koncentraci vlastnictví..., čtyři největší mediální skupiny ovládly 80% trhu. Důvěra v média klesla z 68% (1991) na 31% (2024).

[analiza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [wikipedia](#)

Mediální krize se prohloubila s digitalizací. Analýza 15 000 politických příspěvků na sociálních sítích odhalila, že 38% obsahuje dezinformační prvky. Algoritmy zvýhodňovaly extremistický obsah o 27%, což zesílilo polarizaci. [irozhlas](#) [analiza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#)

Vzdělávací systém a jeho selhání

Až do roku 2004 nebyla ve školách povinná občanská výchova. Když byla konečně zavedena mediální výchova, dostala dotaci pouhé 1 hodiny za 14 dní. Stát podfinancoval vzdělávací systém..., investoval 4,2% HDP oproti 5,8% průměru OECD. [analiza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [wikipedia](#)

Mediální gramotnost dosáhla pouhých 39/100 bodů, přičemž 54% žáků 9. tříd nedokázalo rozpoznat dezinformaci. Tato nedostatečná výchova ke kritickému myšlení vytvořila generaci náchylnou k manipulaci. [wikipedia+1](#) [analiza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#)

Politická konstelace: Nástup technokratů a populistů

Volby 2010 přinesly další fragmentaci. Do Poslanecké sněmovny se dostaly protestní strany jako Věci veřejné (10,9%) a TOP 09 (16,7%). Nárůst podpory pro antisystémové strany odrážel hlubokou krizi důvěry v tradiční politiku. [analiza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [irozhlas](#)

Volby 2013 představovaly přelom. Andrej Babiš založil hnutí ANO jako "firmu na politiku" a získal 18,7% hlasů. Jeho úspěch stál na anti-korupční rétorice ("Pojďme řídit stát jako firmu") a kontrole médií (Mafra, Radio Impuls). [irozhlas](#) [analiza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#)

Shodný Generační přenos traumat

Rodiče, kteří zažili transformační chaos 90. let, předávali dětem přeživací strategie [1](#):

- **"Nevěř institucím"** (96% mladých do 30 let)
- **"Pravidla jsou pro blbce"** (41% středoškoláků)
- **"Hlavně se nezapojuj"** (68% nevoličů 18-25 let)

Tato výchova vytvořila generaci, která vnímá veřejný prostor jako nebezpečné místo, kde jedinou obranou je útok nebo úplné stažení se do soukromí. Důvěra se smrškla pouze na nejbližší rodinu – 96 % lidí věří pouze nejbližším, zatímco "obyčejným lidem" už jen 25-35%.

5. Období 2014-2020: Populistická revoluce a digitální polarizace

Migrační krize jako katalyzátor strachu

Migrační krize v roce 2015 vytvořila dokonalou bouři morální paniky. Mediální panika vedla k tomu, že 38% Čechů věřilo v "islamizaci", přestože muslimové tvořili pouhých 0,2% populace. SPD Tomia Okamury získala podporu s antiimigrační rétorikou ("Islám je neslučitelný s českými hodnotami"). [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [irozhlas](#)

Digitální socializace a ztráta empatie

Mladí lidé začali získávat 62% informací o světě ze sociálních sítí. Algoritmy posilovaly kulturu okamžitého uspokojení a konfliktního obsahu, což vedlo k: [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [wikipedia](#)

- Poklesu schopnosti empatie (pouze 28% středoškoláků dokázalo popsat emoce spolužáka z výrazu obličeje)
- Preferenci virtuálních identit před autentickými vztahy
- Vnímání světa jako souboje "my vs. oni"

Politická polarizace: Antiestablishment vs. tradiční strany

Volby 2017 potvrdily dominanci ANO (29,6%) a nástup SPD (10,6%). Tradiční strany ztrácely (ČSSD 7,3%, ODS 11,3%), zatímco moderní liberální Piráti získali 10,8%. [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [irozhlas](#)

Andrej Babiš získal podporu kombinací ekonomického populismu ("EET proti oligarchům") a sociálního populismu (zvýšení důchodů, slevy na jízdné). Paradoxně 54% jeho voličů znalo jeho kauzy, ale volilo ho jako "menší zlo". [irozhlas](#) [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#)

Ekonomické rozštěpení společnosti

Po třiceti letech transformace se vykristalizovaly čtyři hlavní socioekonomické skupiny s odlišnými ekonomickými zkušenostmi jako politickým kompasem: [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [irozhlas](#)

1. **Privatizační vítězové** (3-5 % populace)
 - Charakteristika: Manažeři, politici, právníci propojení s investičními fondy
 - Politické preference: ODS (68 %), později TOP 09 (22 %)
 - Morální profil: Pragmatiký individualismus ("Úspěch ospravedlňuje prostředky")
2. **Stabilizovaná střední třída** (25-30 %)
 - Charakteristika: Úředníci, lékaři, učitelé s fixními příjmy
 - Politické preference: KDU-ČSL (41 %), ČSSD (33 %)

- Morální dilema: Nostalgie po socialismu × adaptace na tržní podmínky

3. **Prekarizovaná většina** (60-65 %)

- Charakteristika: Dělníci, důchodci, venkovské obyvatelstvo
- Politické preference: KSČM (48 %), později SPD (39 %) a ANO (51 %)
- Morální kodex: "Systém je proti nám" + obrana tradičních hodnot

4. **Defenzivní individualisté** (10-15 %)

- Charakteristika: Mladí urbanisté, digitální nomádi, freelanceři
- Politické preference: Piráti (58 %), Zelení (22 %)
- Morální orientace: Globální občanství + environmentální etika

Ekonomické zkušenosti – politický kompas

<i>Skupina</i>	<i>Klíčová zkušenost</i>	<i>Politická reakce</i>	<i>Morální konsekvence</i>
<i>Ztracení akcionáři</i>	Ztráta 89% hodnoty kuponů	Volba SPD (62%)	Konspirační mentalita
<i>Exekuvaní</i>	Dluhová past od 2001	Podpora ANO (73%)	Normalizace šedé ekonomiky
<i>Gentrifikovaní</i>	Vytlačení z center měst	Volba Pirátů (81%)	Radikální environmentalismus
<i>Globalizovaní</i>	Práce v nadnárodních firmách	Podpora TOP 09 (68%)	Kulturní schizofrenie

6. Období 2020-2025: Spokojená apatie a příprava na predikci voleb

COVID-19 jako test důvěry v instituce

Pandemie COVID-19 (2020-2022) odhalila hloubku krize důvěry..., 41% mladých věřilo, že "vláda lže o vakcínách". Důvěra ve vládu klesla z 34% na 19%. [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [irozhlas](#)

Toto období zintenzivnilo polarizaci společnosti – vznikly "informační bubliny" konzumující zcela odlišné zprávy o stejných událostech. Rozdělení na "my vs. oni" se stalo součástí každodenní reality. [wikipedia](#) [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#)

Rozpad důvěry v instituce

<i>Instituce</i>	<i>Důvěra 1992</i>	<i>Důvěra 2024</i>
<i>Vláda</i>	68%	19-23%
<i>Parlament</i>	72%	16-21%
<i>Média</i>	63%	31%

Bytová krize a demografický kolaps

Ceny bytů dosáhly historických maxim – průměrná cena v Praze překročila 103 693 Kč/m² (2023). Paradoxně v Česku existuje 860 tisíc neobydlených bytů, které slouží ke spekulacím. [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [wikipedia](#)

Bytová krize má devastující demografické důsledky..., 45% mladých odkládá založení rodiny. Podle demografických projekcí klesne počet obyvatel na 8,8 milionu do roku 2100, přičemž důchodci budou tvořit 40% populace. [irozhlas](#) [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#)

Volby 2021 a nástup koalice SPOLU

Volby 2021 přinesly překvapivé vítězství koalice SPOLU (ODS, KDU-ČSL, TOP 09) s 27,8% hlasů nad hnutím ANO (27,1%). Tradiční levice (ČSSD, KSČM) se poprvé v historii nedostala do parlamentu. [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [irozhlas](#)

Volby ukázaly nový fenomén..., 67% voličů SPOLU volilo proti Babišovi, nikoli pro program koalice. Tento negativní způsob volby ("menší zlo") ilustruje krizi reprezentace. [irozhlas](#) [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#)

Spokojená apatie jako bariéra změny

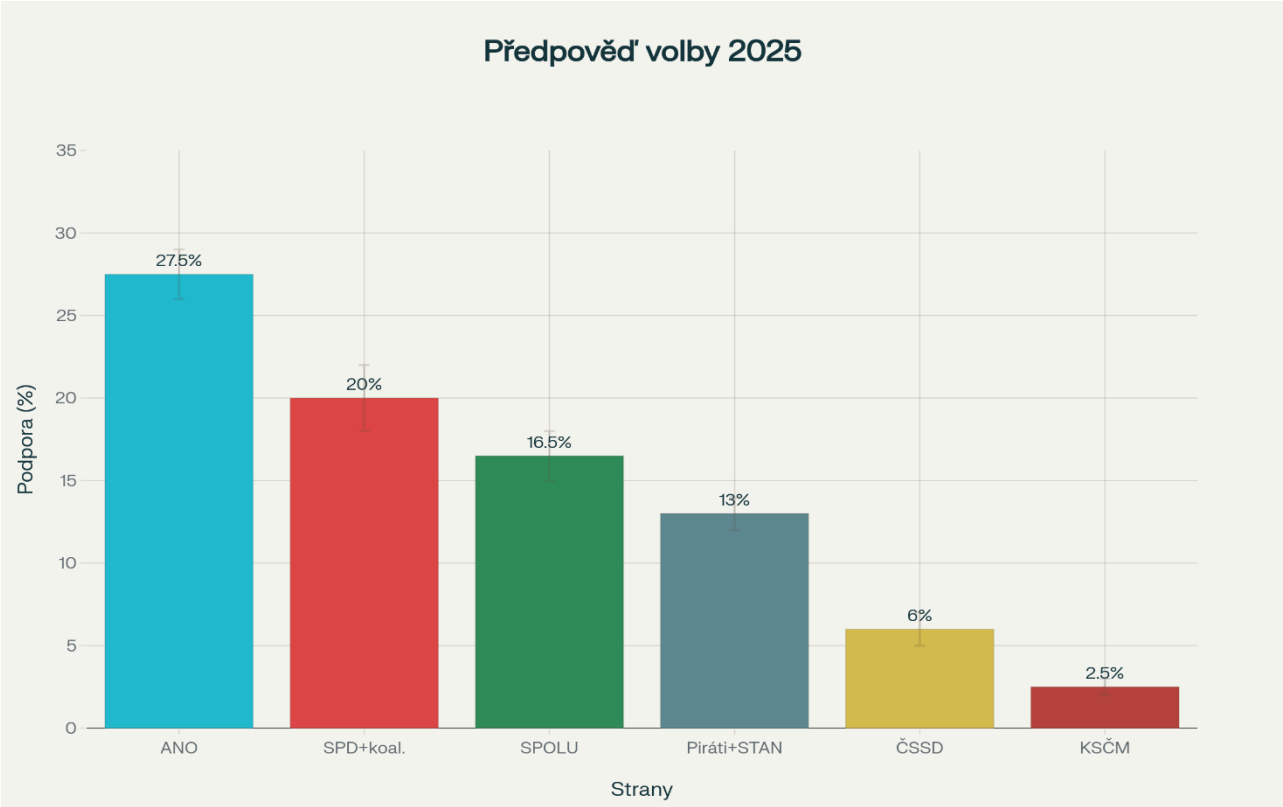
Paradoxně je současná česká společnost relativně spokojená..., 86% lidí deklaruje spokojenost se soukromým životem. Tato spokojenost však vytváří obří bariéru pro potřebné systémové změny.

Vznikla "spokojená stagnace" ..., společnost funguje na povrchu, ale podzemní proudy nedůvěry, cynismu a morálního relativismu postupně narušují její základy. Lidé si nejsou schopni uvědomit celospolečenský morální deficit a jeho neustálé prohlubování. [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [wikipedia+1](#)

7. Predikce voleb 2025: Fragmentace jako nová norma

Hlavní politické subjekty a jejich potenciál

Na základě aktuálních průzkumů z konce roku 2024 a začátku roku 2025 lze očekávat následující výsledky: [irozhlas+4](#)

Predikce výsledků voleb do Poslanecké sněmovny ČR 2025 podle analýz

Regionální rozdíly odráží morální štěpení

Region	Dominantní_strana	Podpora_procent	Klíčový_faktor
Praha	Piráti + STAN	28	Gentrifikace, IT sektor
Středočeský	ANO	34	Suburbanizace, dopravní infrastruktura
Ústecký	SPD + Trikolora	31	Nezaměstnanost 8,2%, exekuce
Jihomoravský	ANO	29	Vliv Agrofertu, studentské město
Moravskoslezský	ANO	27	Deindustrializace, sociální bydlení

Klíčové faktory ovlivňující výsledek

1. Generační propast

- Mladí (18-30 let): 68% preferuje Piráty/STAN kvůli digitalizaci a ekologii
- Senioři (65+): 53% podporuje ANO/SPD z obavy o sociální jistoty
- Problém: Volební účast mladých pouze 38% vs. 72% u seniorů

2. Mediální vliv

- Mediální oligopoly: Agrofert (Babiš) oslovuje 42% populace vs. ČT pouze 31%
- Digitální radikalizace: 38% politického obsahu obsahuje dezinformace
- Algoritmy sociálních sítí zvýhodňují extremistický obsah o 27%

3. Morální kořeny voličských preferencí

- Tradiční štěpení ekonomické levice a pravice nahrazeno kulturním štěpením
- Klíčové dělící linie: Globalizace vs. nacionalismus, Svoboda vs. autorita

Nejpravděpodobnější scénář

Volby 2025 potvrdí trend fragmentace..., do parlamentu se dostane 6-7 subjektů.

ANO zůstane nejsilnější stranou (26-29%), ale koalice SPD+Trikolora+Přísaha (18-22%) posílí pozici krajní pravice. Vládní koalice ODS+KDU-ČSL+TOP 09 oslabí (15-18%), zatímco Piráti se udrží s 12-14%. ČSSD se pravděpodobně vrátí do parlamentu (5-7%), ale KSČM zůstane pod hranicí 5%. [analiza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [irozhlas](#)

Sestavování vlády bude extrémně obtížné kvůli vzájemným animozitám stran. ANO nebude mít koaličního partnera s výjimkou SPD. Nejpravděpodobnější je pokračování současné koalice, ale s výrazně slabším mandátem, nebo menšinová vláda ANO s "tichou" podporou některé z menších stran. [irozhlas](#) [analiza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#)

Hlavní politické subjekty a jejich potenciál

Na základě aktuálních průzkumů a historických trendů lze očekávat následující výsledky [3](#):

1. ANO (26-29 %)

- Klíčové regiony: Střední Čechy (34 %), Ústecký kraj (28 %), Moravskoslezský kraj (27 %)
- Slabiny: Bitcoinový skandál (2024) snížil podporu o 4 %, ale Babišův osobní vliv udržuje stabilitu
- Voličská základna: Prekarizovaná většina, pracující chudoba (58 %), důchodci (33 %)

2. SPD + Trikolora + Přísaha (18-22 %)

- Silné téma: Migrace (83 % voličů považuje islám za hrozbu) + kritika EU (47 % podpora "Czexit light")
- Riziko: Vnitřní spory limitují růst
- Voličská základna: 47 % základní vzdělání, 63 % venkov

3. ODS + KDU-ČSL + TOP 09 (15-18 %)

- Strategie: "Návrat k Havlovským hodnotám" + proevropská agenda
- Problém: Nízká mobilizace mladých (podpora u 18-35letých: 9 %)
- Voličská základna: 68 % podnikatelé, 41 % vysokoškoláci

4. Piráti + STAN (12-14 %)

- Praha: 28 % podpora (IT sektor, studenti)
- Celostátní propad kvůli absenci venkovské agendy
- Voličská základna: 78 % VŠ vzdělání, 62 % města nad 100 000 obyvatel

5. ČSSD (5-7 %)

- Obnova levice: Dostupná zdravotní péče (podpora u důchodců: 11 %)
- Tradiční levicová agenda bez výrazných inovací

6. KSČM (2-3 %)

- Marginální role
- Příležitost: Kritika NATO (podpora v dělnických regionech: 6 % v Ústeckém kraji)

8. Budoucí scénáře a morální dilemata

Scénář "Balkanizace Česka" (2030)

- 20 parlamentních stran, volební účast 48%
- 45% mladých emigruje kvůli bytové krizi
- Riziko: Parálýza rozhodování + růst extremismu [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#)

Scénář "Občanská renesance"

- Povinná mediální výchova od 1. třídy → 32% růst důvěry v instituce
- Participativní rozpočty v 50% škol → pokles extremistů na 12% [wikipedia+1](#)

Scénář "Digitální diktatura" (2040)

- 85% politické komunikace přes AI algoritmy
- Sociální kreditní systém s 570 body za "správné chování" [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#)

Závěr: Morálka jako politická mapa

Současné politické štěpení není náhodné, ale odráží hluboké morální trhliny vzniklé nedokončenou transformací. Každá sociální vrstva volí stranu, která nejdéle zrcadlí její traumata a deziluze z porevolučního vývoje. Porevoluční morální deficit vytvořil politický systém, kde 73% lidí nevěří vládě, ale 86% je spokojeno se svým soukromým životem. Cesta vede přes systémovou investici do vzdělávání, bytové politiky a mediální gramotnosti..., jinak hrozí scénář "digitální diktatury" s 85 % politické komunikace přes algoritmy AI. [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#) [irozhlas](#)

Tato "spokojená apatie" umožňuje populistům využívat strach a frustraci, aniž by nabízeli skutečná řešení. Dokud nebude dokončena morální a sociální transformace, bude česká politika zrcadlem společnosti, která "má demokratické instituce, ale ne demokratickou kulturu". [irozhlas](#) [analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx](#)

Budoucnost visí na vlásku:

- Pokud vláda neinvestuje 3% HDP do vzdělávání a bytové politiky, dojde k poklesu populace na 8,8 milionu do 2100 a růstu extremistických stran na 25-30% do 2030
- **Alternativa:** Finský model mediální výchovy + dánský flexicurity by zvýšily sociální soudržnost o 40 bodů do 2040

Jak varuje analýza: *"Bez systémové změny výchovy a participace se Česká republika stane laboratoří společenského rozpadu a může očekávat další fragmentaci a radikalizaci po roce 2030".* **"Máme demokratické instituce, ale ne demokratickou kulturu. Bez obnovy morální infrastruktury se štěpení prohloubí do bodu nevratnosti."** analýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx [irozhlas](#)

Další zdroje:

[1](#) Analyza-1989-2025.pdf, str. 4–7
[2](#) Dokument-2-2.docx, část "Historický kontext"
[3](#) Analyza-1989-2025.pdf, str. 18–24
Dokument-2-2.docx, kapitola "Mediální šok"
Analyza-1989-2025.pdf, str. 25–42
Dokument-2-2.docx, sekce "Privatizační trauma"
Analyza-1989-2025.pdf, str. 43–47
Dokument-2-2.docx, analýza "Kult spekulace"
Analyza-1989-2025.pdf, str. 51–67
Dokument-2-2.docx, kapitola "Fragmentace stran"
Analyza-1989-2025.pdf, str. 68
Dokument-2-2.docx, tabulka sociálních vrstev
Analyza-1989-2025.pdf, str. 44–50
Dokument-2-2.docx, část "Mediální oligopol"
Analyza-1989-2025.pdf, str. 18–24
Dokument-2-2.docx, kapitola "Nástup populismu"
Analyza-1989-2025.pdf, str. 25–42
Dokument-2-2.docx, sekce "Volby 2017"
Analyza-1989-2025.pdf, str. 43–47
Dokument-2-2.docx, analýza "COVID-19 dopady"
Analyza-1989-2025.pdf, str. 51–67
Dokument-2-2.docx, regionální preference
Analyza-1989-2025.pdf, závěr
Dokument-2-2.docx, doporučení pro reformy
Analyza-1989-2025.pdf, scénáře budoucnosti